

**Andrzej Dąbrowski, Marek
Kuchciński, Jerzy Fedorowicz,
Wiesław Suchowiejko, Piotr
Babinetz, Marek Domaracki,
Tadeusz Iwiński, Jan Ziobro, Anna
Paluch, Bogusław Wontor**

W Sejmie o Tetmajerze

Niepodległość i Pamięć 21/3-4 (47-48), 363-374

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Włodzimierz Tetmajer był też wziętym, w tamtych czasach, malarzem. Jego obrazy, poświęcone tematyce ludowej, obrzędowej, rodzajowej czy religijnej, zdobią ściany licznych muzeów i innych prestiżowych wnętrz, a wspaniałe „bajecznie kolorowe” polichromie – wnętrza znanych kościołów czy salonów i wzbudzają niezmiennie zasłużony zachwyty. Dużą ich kolekcję posiada Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego.

Spotkanie poświęcone Włodzimierzowi Tetmajerowi, zorganizowane w 90. rocznicę śmierci artysty, miało też akcent związany z jubileuszem 60. lecie laureata nagrody – Stanisława Dziedzica. Miało ono miejsce 16 grudnia 2013 roku w Muzeum Niepodległości w Warszawie. Odczytano wówczas wiele listów okolicznościowych, dwa z nich prezentujemy.

W Sejmie o Tetmajerze

Sprawozdanie Komisji Kultury i Środków Przekazu o komisyjnym projekcie uchwały w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Przerwy-Tetmajera w 90. rocznicę Jego śmierci (punkt 5. porządku dziennego)¹

Posel Andrzej Dąbrowski

(Klub Parlamentarny Polskiego Stronnictwa Ludowego)

Pani Marszałek! Wysoka Izbo! W imieniu Klubu Parlamentarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego mam zaszczyt przedstawić stanowisko wobec projektu uchwały w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Przerwy-Tetmajera w 90. rocznicę Jego śmierci.

26 grudnia minie 90. rocznica śmierci wybitnego malarza, pisarza, działacza politycznego, jednego z czołowych reprezentantów młodopolskiej sztuki inspirowanej rodzimym folklorem.

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer urodził się w 1862 roku w Harklowej k. Nowego Targu. Swoją edukację artystyczną rozpoczął w 1875 roku, uczestnicząc w zajęciach prowadzonych w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie. W 1882 roku wyjechał do Wiednia, aby podjąć naukę w Akademii Sztuk Pięknych u Christiana Griepenkerla. Regularne studia na krakowskiej uczelni odbył w latach 1882–1886, kończąc równoległe filologię klasyczną na Uniwersytecie Jagiellońskim. Swój warsztat malarski doskonalił w Monachium i w paryskiej Académie Colarossi,

¹ Fragment stenogramu z posiedzenia nr 56 Sejmu RP (11–12 grudnia 2013)

uzyskując także stypendium cesarskie na wyjazd do Rzymu. W okresie 1889–1895 uczęszczał do klasy mistrzowskiej Jana Matejki w krakowskiej akademii.

W 1901 roku założył Szkołę Sztuk Pięknych i Przemysłu Artystycznego dla Kobiet oraz został współtwórcą Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana. Należał do Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”, które reprezentowało polską sztukę w ramach międzynarodowego ruchu wystawienniczego. W 1908 roku wstąpił do grona członków założycieli ugrupowania Zero kontekstującego działalność „Sztuki”.

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer był wybitnym przedstawicielem nurtu ludowości, malarzem obyczajów, pracy i krajobrazu podkrakowskiej wsi. Zafascynowany bronowickim folklorem malował głównie wiejskie sceny rodzajowe „Święcone na wsi”, „Dorobek”, „Wesele w Bronowicach”. Jako twórca malarstwa monumentalnego wykonał polichromie licznych kościołów, łącząc motywy religijne z historyczno-patriotycznymi, m.in. w kaplicy królowej Zofii w katedrze na Wawelu, w katedrze w Sosnowcu, w kaplicy Pod Orłami, w Katedrze św. Mikołaja Biskupa w Kaliszu, Kolegiacie Bożego Ciała w Bieczu. We wcześniejszym okresie tworzył w duchu akademickiego monachijskiego re-

alizmu. Później wykształcił własny oryginalny styl – kompozycja jego obrazów była swobodna, malował szerokimi pociągnięciami pędzla, używał jasnych, żywych barw.

Włodzimierz Tetmajer zajmował się również twórczością literacką, która przyniosła mu miano piewcy polskiego ludu. Pisał poezję oraz rozprawy polityczne, stworzył m.in. tom utworów prozą „Noce letnie”, poemat epicki „Raclawice”, tom utworów publicystycznych „Silva rerum”, tom poezji „Marsz Skrzyneckiego” oraz tom poezji „Przeznaczenie. Syna mojego pamięci” poświęcony pamięci Jana Kazimierza Przerwy-Tetmajera, który zginął w walkach pod Stanisławczykiem w czasie wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku.

Artysta zajmował się ponadto projektowaniem witraży, ilustratorstwem, malarstwem ściennym i scenografią. Ożenił się z córką chłopca z Bronowic, Anną z Mikołajczyków, stał się pierwowzorem postaci Gospodarza w dramacie Wyspiańskiego »Wesele«. Jego profil psychologiczny trafnie nakreślił Tadeusz Boy-Żeleński słowami: „Jest on w *Weselu* jak żywy ze swoim szlachetnym sentymentem, gestem kontuszowym, ze swą zamaszystą fantazją i niewytrzymałością nerwową”.

Włodzimierz Przerwa-Tetmajer prowadził również ożywioną

działalność polityczno-społeczną. Jego zainteresowania skierowały się w stronę polityki i krystalizowały w obozie ludowym. W 1911 roku został posłem do parlamentu austriackiego z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego. W grudniu 1913 roku, w trakcie rozłamu w PSL opowiedział się po stronie orientacji solidarystycznej i niepodległościowej. Był współzałożycielem PSL „Piast” oraz współtwórcą „Strzelca”. W dniach 25–26 sierpnia 1912 roku uczestniczył w zjeździe irredentyistów w Zakopanem. Wszedł do zarządu Polskiego Skarbu Wojskowego. W dniu 10 listopada 1912 roku przewodniczył obradom założycielskiego zebrania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych, a następnie uczestniczył w jej pracach. Po wybuchu wojny został delegowany do Naczelnego Komitetu Narodowego. W dniu 28 maja 1918 roku wszedł w skład Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie. W styczniu 1919 roku wyjechał na konferencję pokojową do Paryża, gdzie pośredniczył w negocjacjach między zespołem Romana Dmowskiego a przedstawicielami Józefa Piłsudskiego. W okresie wojny polsko-bolszewickiej działał w Komitecie Obrony Państwa na terenie zachodniej Małopolski, jako kierownik sekcji propagandy, pełnomocnik warszawskiej rady, a wresz-

cie prezes. Jednak najślynniejszym czynem politycznym Włodzimierza Tetmajera była zgłoszona przez niego rezolucja uchwalona przez Koło Polskie w parlamencie wiedeńskim, a następnie 28 maja 1917 roku przez tzw. koło sejmowe w Krakowie, w której stwierdził, że jedynym dążeniem narodu polskiego jest odzyskanie niepodległej, zjednoczonej Polski z dostępem do morza.

Zarządzeniem prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 1930 roku Włodzimierz Przerwa-Tetmajer został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Niepodległości za pracę w dziele odzyskania niepodległości.

Pani Marszałek! Wysoka Izbo! Klub Parlamentarny Polskiego Stronnictwa Ludowego uważa za zasadne uczczenie pamięci Włodzimierza Przerwy-Tetmajera w 90. rocznicę jego śmierci. Dziękuję.

Posel Andrzej Dąbrowski

Stenogram 56. posiedzenie Sejmu w dniu 11 grudnia 2013 r.

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu 5. porządku dziennego: Sprawozdanie Komisji Kultury i Środków Przekazu o komisyjnym projekcie uchwały w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Przerwy

-Tetmajera w 90. rocznicę Jego śmierci (druki nr 1947 i 1971).

Głos zabierze pan poseł Jerzy Fedorowicz, sprawozdawca komisji. Proszę.

Poseł Sprawozdawca Jerzy Fedorowicz:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Mam zaszczyt być sprawozdawcą komisji, która pracowała nad projektem uchwały w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Przerwy-Tetmajera w 90. rocznicę jego śmierci. Za chwilę przedstawię projekt tej uchwały, chciałbym tylko przedstawić krótkie uzasadnienie.

Włodzimierz Tetmajer urodził się w noc sylwestrową z 1861 na 1862 roku w Harkłowej koło Nowego Targu. Malarstwa uczył się w Krakowie, Wiedniu, Paryżu, Monachium, był również uczniem Jana Matejki. Na działalność literacką Włodzimierza Tetmajera składają się: tom utworów prozą „Noce letnie”, „Opowieść z dawnych lat” itd., tom poezji „Marsz Skrzyneckiego”, ale dla nas, posłów i polityków, ważne jest to, że Włodzimierz Tetmajer dał się poznać jako pełen pasji polityk i patriota.

W 1911 r. Włodzimierz Tetmajer został posłem parlamentu austriackiego z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego. W grudniu 1913 r., w trakcie rozłamu w PSL,

opowiedział się po stronie orientacji solidarystycznej i niepodległościowej. Był współzałożycielem PSL „Piast”, prezesem towarzystwa „Strzelec” w Krakowie. Jako polityk przewodniczył obradom założycielskiego zebrania Tymczasowej Komisji Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych, a po wybuchu wojny został delegowany do Naczelnego Komitetu Narodowego. W dniach 15–16 maja 1917 r., na posiedzeniu Koła Polskiego w parlamencie wiedeńskim zgłosił rezolucję żądającą utworzenia państwa polskiego składającego się z ziem trzech zaborów, z dostępem do morza. Potem wszedł w skład Rady Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie.

Zmarł 26 grudnia 1923 r. w Krakowie. Zarządzeniem prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 1930 r. Włodzimierz Przerwa-Tetmajer został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Niepodległości za pracę w dziele odzyskania niepodległości.

Znany jest Polakom właściwie od czasu premiery „Wesela”, bo jego osoba została uwieczniona przez Wyspiańskiego w roli Gospodarza.

I oto teraz przeczytam treść uchwały:

„Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Przerwy-Tetmajera w 90. rocznicę jego śmierci

90 lat temu, 26 grudnia 1923 r., zmarł Włodzimierz Przerwa-Tetmajer, wybitny polski artysta – malarz i pisarz.

Był również politykiem obozu niepodległościowego, m.in. prezesem Towarzystwa »Strzelec« w Krakowie, działaczem PSL »Piast« i delegatem do Naczelnego Komitetu Narodowego.

Trafił do kanonu polskiej literatury uwieczniony jako Gospodarz w »Weselu« Stanisława Wyspiańskiego.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci jego pamięć i wyraża uznanie dla jego postawy i dorobku twórczego”.

Komisja kultury po przeprowadzeniu pierwszego czytania i rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 5 grudnia 2013 r. wnosi, by Wysocki Sejm uchwalić raczył załączony projekt uchwały. Dziękuję bardzo, panie marszałku.

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

Dziękuję panu posłowi.

Informuję, że w dyskusji nad tym punktem porządku dziennego wysłuchamy 3-minutowych oświadczeń w imieniu klubów. Otwieram dyskusję. Jako pierwszy głos zabierze pan poseł Wiesław Suchowiejko, Platforma Obywatelska.

Poseł Wiesław Suchowiejko:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Przypadł mi w udziale zaszczyt przedstawienia stanowiska Klubu Parlamentarnego Platforma Obywatelska w sprawie projektu omawianej uchwały.

Postać – tu co prawda mam dylemat, czy powinniśmy mówić: Włodzimierza Przerwa-Tetmajera, czy: Włodzimierza Przerwy-Tetmajera, tak jak mówił poseł sprawozdawca, dylemat czysto lingwistyczny, ale pozwolę sobie używać tej formy – Włodzimierza Przerwa-Tetmajera warta jest uczczenia, jak już poseł sprawozdawca o tym mówił, ze względu na jego wkład w rozwój sztuk plastycznych, twórczość literacką, a także, a może przede wszystkim, ze względu na jego działalność polityczną.

Gdy idzie o jego malarstwo, mocno czerpiące ze szkoły monachijskiej, gdzie studiował, szczególnie w warstwie tematycznej – mogę tu mieć na myśli przedstawianie pejzaży i motywów ludowych – często było ono określane jako wyraz tzw. chłopomanii. Co warto podkreślić, u Włodzimierza Przerwa-Tetmajera nie jest owa chłopomania li tylko chwilową modą lub kokieterią, praktykowaną na użytek okazjonalnej wizyty na przykład na wiejskim weselu – to właśnie Stanisław Wyspiański nieco również piętnuje w „Wese-

lu”, wyśmiewając trochę tę chłopomanie – ale u Włodzimierza Przerwa-Tetmajera jest to *idée fixe*, to jest po prostu jego życie. Dowodem na to jest fakt, że ożenił się z Anną Mikołajczykówną – chłopską córką i na stałe zamieszkał w Bronowicach, na wsi. Takim przedstawił go właśnie Stanisław Wyspiański w „Weselu”.

Te same idee przyświecały mu, gdy współtworzył Towarzystwo Polska Sztuka Stosowana, które miało na celu wykrystalizowanie rdzennych polskich form narodowego stylu jako opartych na kulturze ludowej, dojrzałych rozwiązań artystycznych. Włodzimierz Przerwa-Tetmajer wierzył bowiem, iż jedynie na wsi przechowała się prawdziwa polska tradycja i kultura. Te same motywy możemy odnaleźć w jego listach i pamiątkach.

Z ludowością i wsią wiązało się także jego życie polityczne. Był posłem na sejm austriacki z ramienia

PSL, czyli Polskiego Stronnictwa Ludowego, a później tworzył PSL „Piast”. Za swoją działalność polityczną w parlamencie, Naczelnym Komitecie Narodowym, na konferencji pokojowej w Paryżu, na którą był delegatem, został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Niepodległości. Wspominał o tym także poseł sprawozdawca.

To znamienne, ale rok 2014, Rok Oskara Kolberga, co niedawno uchwaliliśmy, wielkiego miłośni-

ka kultury ludowej, można by rzec: wielkiego chłopomana w pozytywnym, tetmajerowskim właśnie znaczeniu, zacznie się w noc sylwestrową – noc 152. rocznicy urodzin Włodzimierza Przerwa-Tetmajera.

Klub Parlamentarny Platforma Obywatelska poprze przedstawiony projekt uchwały. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Marek Kuchciński:

Dziękuję.

Głos ma poseł Piotr Babinetz z Prawa i Sprawiedliwości.

Posel Piotr Babinetz:

Dziękuję.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Mam zaszczyt przedstawić stanowisko Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość wobec projektu uchwały w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Tetmajera.

Posłowie Prawa i Sprawiedliwości, członkowie komisji kultury z dużym zadowoleniem przyjęli to, że wpłynął taki projekt, taka inicjatywa, do komisji kultury, dlatego że Włodzimierz Tetmajer to postać bardzo wybitna, a przy tym, co istotne, to jeden z licznych przykładów ludzi, Polaków na początku XX w., którzy działalność w obszarze artystycznym, intelektualnym łączyli z bardzo aktywnym, wieloletnim zaangażowaniem na rzecz walki

o niepodległość Polski. To wybitny malarz, grafik, pisarz, polityk, działacz niepodległościowy. O obszarze artystycznym była już mowa, a więc przejdę do kwestii bardziej niepodległościowych, politycznych.

Włodzimierz Tetmajer działał w Polskim Stronnictwie Ludowym, potem w PSL „Piast”, a przede wszystkim współpracował z niepodległościowym obozem Józefa Piłsudskiego. W latach 1911–1914 był prezesem Towarzystwa „Strzelec” w Krakowie – to było, obok Związku Strzeleckiego we Lwowie, a wcześniej Związku Walki Czynnej, podstawowe środowisko, z którego później tworzyły się Legiony Polskie. Co więcej, organizował nawet ćwiczenia członków Towarzystwa „Strzelec” w podkrakowskich Bronowicach. Później, gdy już zbliżał się wybuch wojny, uczestniczył w zjeździe polskich irredentystów w Zakopanem. Wszedł do zarządu Polskiego Skarbu Wojskowego, czyli tej instytucji, *de facto* utworzonej przez Józefa Piłsudskiego, która zapewniała wsparcie finansowe dla późniejszych działań legionowych. Działał także w Tymczasowej Komisji Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych i wreszcie, już w czasie pierwszej wojny światowej, w Naczelnym Komitecie Narodowym, który zapewniał polityczne wsparcie dla Legionów Polskich. Zgłaszał na posiedze-

niu Koła Polskiego w parlamencie wiedeńskim rezolucję w sprawie utworzenia niepodległego państwa polskiego składającego się z ziem trzech zaborów. W 1918 r. wszedł w skład Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie, czyli aktywnie witał tworzenie niepodległego państwa polskiego. Później był też na konferencji pokojowej w Paryżu, na prośbę Józefa Piłsudskiego wszedł w skład Komitetu Narodowego Polskiego i był ekspertem w Paryżu. Co też bardzo ważne, w okresie wojny polsko-bolszewickiej ponownie zaangażował się na rzecz niepodległej Polski i działał w Komitecie Obrony Państwa na terenie Małopolski. I to też nie koniec jego działalności niepodległościowej, ponieważ później założył Polski Instytut Narodowy w celu obrony spraw polskich na Pomorzu. Z kolei za zasługi położone w walkach o prawa Polski do Śląska został pośmiertnie odznaczony Gwiazdą Górnośląską. Pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Niepodległości, a wcześniej powołany przez naczelnika Józefa Piłsudskiego do Kapituły Orderu Odrodzenia Polski.

Warto jeszcze dodać, że to on zaprojektował odznakę oficerską Związków Strzeleckich, tzw. parasol, którą byli odznaczani ci ludzie spośród środowiska strzeleckiego, którzy ukończyli kurs oficerski i byli *de facto* potem elitą Legionów

Polskich, elitą Wojska Polskiego, na czele z Józefem Piłsudskim i Kazimierzem Sosnkowskim.

Na chwileczkę wróć do tego obszaru bardziej artystycznego. Miał swój udział w malowaniu Panoramy Raławickiej Styki i Kossaka. Co też istotne, napisał tom poezji „Przeznaczenie. Syna mojego pamięci”, który poświęcił swojemu synowi Janowi Kazimierzowi Tetmajerowi, który zginął w 1920 r., walcząc w obronie Polski przeciwko nawale bolszewickiej.

Uważamy, że zdecydowanie ta postać zasługuje na uczczenie, dlatego klub Prawo i Sprawiedliwość będzie głosował za przyjęciem uchwały upamiętniającej Włodzimierza Tetmajera. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

Dziękuję.

Głos zabierze poseł Marek Domaracki, klub Twój Ruch.

Poseł Marek Domaracki:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Klub Twój Ruch oczywiście uczci pamięć Włodzimierza Przerwy-Tetmajera w 90. rocznicę jego urodzin. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

Dziękuję.

Głos ma pan poseł Tadeusz

Iwiński, klub Sojusz Lewicy Demokratycznej.

Poseł Tadeusz Iwiński:

Panie Marszałku! Wysoki Sejmie! Rzadko się zdarza, żeby cześć pamięć człowieka, który zapisał się, choć w różnym stopniu, w trzech sferach aktywnej działalności. Po pierwsze, jako artysta malarz młodopolski, a także grafik. W tej mierze rzeczywiście odnosił chyba największe sukcesy. Przy okazji przedstawiciel Prawa i Sprawiedliwości wspomniał, że miał on swój udział w malowaniu Panoramy Raławickiej, ale to nie w jego kontekście powstał wówczas znany dowcip. Gdy Styka malował na kolanach, odezwał się Pan Bóg i mówi: Styka, ty mnie nie maluj na kolanach, ty mnie maluj dobrze.

Druga sfera to jest obszar polityki parlamentarnej, o tym była już mowa. Chodzi o działalność w PSL „Piast”. Był on także współzałożycielem tej formacji. Na styku tej pierwszej, artystycznej sfery i tej drugiej warto wspomnieć, bo o tym nie mówiono, że jego Tetmajerówka – w jakiejś mierze wymieniał się własnościowo z Rydłem – stała się salonem, w którym bywali artyści i politycy: od Wyspiańskiego, Sienkiewicza po Reymonta, od Piłsudskiego, Wincentego Witosa po Wojciecha Korfatego.

Trzeci obszar, który akurat chyba był najslabiej rozwinięty w jego

przypadku, to pisarstwo i publicystyka. Był m.in. autorem kilku powieści. Pan poseł Fedorowicz mówił o niektórych z nich. To wszystko złożyło się na wizerunek człowieka, który dzisiaj, niestety, powszechnie mylony jest ze swoim przyrodnim bratem Kazimierzem Przerwą-Tetmajerem. Wydaje mi się, że nie uczyniono dostatecznie dużo, żeby tych dwóch ludzi odróżnić od siebie. Gdyby zapytać nawet literaturoznawców, to mogę postawić dolary przeciwko orzechom, że ogromna większość z nich traktowałaby te dwie osoby jako jedną postać albo myliła, kto był kim.

Stał się pierwowzorem dwóch bohaterów, przy czym nikt nie pamięta dzisiaj obszernej noweli „Bajecznie kolorowa” Maciejowskiego „Sewera”, ale wszyscy pamiętają go jako postać Gospodarza z „Wesela” sprzed 112 lat, gdy pierwszy raz było wystawione „Wesele” Wyspiańskiego. Dzisiaj wielu Polaków, zwłaszcza starszego pokolenia, potrafi odpowiedzieć „chłop potęgą jest” i zakończyć to „basta”, ale powtórzyć też inne słowa, które znalazły się u Wyspiańskiego, np. „sława panie Włodzimierzu”, na co wszyscy odpowiadają „żona stroi się w alkierzu”. Tym Włodzimierzem był właśnie Włodzimierz Tetmajer.

Dlatego też Klub Poselski SLD opowiada się za przyjęciem uchwały, którą przyjęła też jednogłośnie,

jeśli mnie pamięć nie myli, Komisja Kultury i Środków Przekazu. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Marek Kuchciński:**

Dziękuję.

Głos ma poseł Jan Ziobro, Solidarna Polska.

Poseł Jan Ziobro:

Dziękuję.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Mam zaszczyt w imieniu Klubu Parlamentarnego Solidarna Polska przedstawić stanowisko wobec uchwały w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Tetmajera w 90. rocznicę jego śmierci. Większość moich przedmówców przedstawiła jego życiorys, biografię, myślę, w sposób bardzo obszerny, jako literata, malarza i polityka – patriotę. To osoba niezwykle zasłużona i ważna dla narodu polskiego.

Dlatego, nie chcąc przedłużać i powielać tego, co moi koledzy mówili na jego temat, powiem, że Klub Parlamentarny Solidarna Polska będzie głosował za przyjęciem tej uchwały, doceniając życiorys Włodzimierza Tetmajera. Dziękuję bardzo.

**Wicemarszałek
Marek Kuchciński:**

Dziękuję.

Informuję, że zgłosili się posłowie w celu zadania pytań.

Pani poseł Anna Paluch.

(Poseł Jerzy Fedorowicz: Nieobecna.)

Nie ma.

Poseł Tadeusz Iwiński, Sojusz Lewicy Demokratycznej.

Czas na zadanie pytania – 1 minuta.

Poseł Tadeusz Iwiński:

Panie Marszałku! Wysoki Sejmie! Za dwa tygodnie minie 90. rocznica śmierci Włodzimierza Przerwy-Tetmajera, z okazji której przyjmujemy ten projekt uchwały.

Otóż w najbliższy poniedziałek w Muzeum Niepodległości odbędzie się właśnie wieczór, w trakcie którego zostanie wręczona Nagroda im. Włodzimierza Tetmajera, którą przyznano Stanisławowi Dziedzicowi, krakowskiemu pisarzowi i działaczowi kultury. Chciałbym zapytać, co zrobiła do tej pory Komisja Kultury i Środków Przekazu, żeby upowszechnić tę nagrodę, albo, jeżeli nie zrobiła dostatecznie dużo do tej pory, co zamierza zrobić, bo to jest dobra okazja do wykorzystania tej rocznicy, tak żeby to połączyć rzeczywiście z propagowaniem twórczości Tetmajera, tym bardziej, że ta nagroda, ustanowiona przez Fundację im. Karola Lewakowskiego, pierwszego prezesa PSL, ma już pewną tradycję (*Dzwonek*) w różnych dziedzinach twórczości. To jest

mało znana kwestia i warto ją propagować.

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

To pytanie skierowane jest do sprawozdawcy komisji.

Ale chwileczkę, panie pośle.

(Poseł Bogusław Wontor: Panie sprawozdawco, jeszcze może chwilę.)

(Poseł Jerzy Fedorowicz: Nie ma cię na liście.)

Jeszcze dwóch posłów się zgłosiło.

(Poseł Tadeusz Iwiński: Pan przewodniczący ma kłopoty ze wzrokiem.)

Poseł Bogusław Wontor, Sojusz Lewicy Demokratycznej.

(Głos z sali: Już odpowiedział.)

Poseł Bogusław Wontor:

Panie Marszałku! Wysoki Sejmie! Mam pytanie do pana marszałka, bo moi przedmówcy zastanawiali się, jaka ma być wymowa członów nazwiska jubilata, tak bym to określił, i odpowiedź na to nie została udzielona. A więc mam pytanie, panie marszałku: Czy Prezydium Sejmu zasięgało opinii językoznawców, jak prawidłowo powinno się wymawiać do nazwisko, po to, żeby zapisy w naszej uchwale i w uzasadnieniu nie były błędne i żebyśmy, jako parlamentarzyści błędnie nie wymawiali tego nazwiska? Dziękuję bardzo. (*Oklaski*)

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

Myślę, że nie trzeba zasięgać opinii, żeby być przekonanym, że oba człony nazwiska można odmieniać.

Proszę bardzo, poseł Piotr Szeliga, Solidarna Polska.

Poseł Piotr Szeliga:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Pan poseł Iwiński już zapytał właśnie o propagowanie Nagrody im. Włodzimierza Przerwy-Tetmajera, a ja mam takie pytanie do posła sprawozdawcy bądź do pana ministra. Uchwała jest, 90. rocznica jest: Jakiej konkretnie uroczystości czy wystawy, może pan się orientuje albo pan minister, z tym związane, żeby...

(**Poseł Jerzy Fedorowicz:** To nie ten minister.)

A, nie ten minister. Myślałem, że akurat jest. Czyli nie ma nawet przedstawiciela, a więc mogę zapytać jedynie pana posła sprawozdawcę. Czy pan się orientuje, czy w komisji macie kontakt z ministerstwem, czy coś będzie się działo, czy skończymy tylko na tej uchwale w Sejmie?

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

Dziękuję panu posłowi.

Z reguły przedstawiciele rządu nie występują przy pracach nad uchwałami tego typu.

W takim razie zaplanowany głos należy do sprawozdawcy komisji pana posła Jerzego Fedorowicza.

Proszę bardzo.

Poseł Jerzy Fedorowicz:

Najpierw, jeżeli wolno, dzięki pomocy mojego kolegi partyjnego pana Wiesława Suchowiejki chcemy sprostować błąd, który wkradł się do wypowiedzi pana posła prof. Iwińskiego. Otóż to nie Pan Bóg zwrócił się do Styki, żeby Go małował na kolanach, tylko Matka Boska, i to Matka Boska wypowiedziała te słowa, które pan przytoczył: Maluj mnie dobrze, a nie na kolanach. Obraz ten, „Ukoronowanie Matki Boskiej”, mieści się w kościele św. Wojciecha w Kielcach.

(**Poseł Tadeusz Iwiński:** Są różne wersje tej anegdoty. Chyba że pan ma...)

Czy pan ma zamiar sprostować jeszcze moją wypowiedź, panie pośle? Taka jest prawda, jaką ja przekazuję, i ona jest jedyna.

I teraz tak. Jestem oczywiście poinformowany o tej nagrodzie, zwłaszcza że tę nagrodę otrzymuje pan Stanisław Dziedzic, krakowski dyrektor wydziału kultury, z którym współpracowała moja matka. Byłem przez moment nawet jego zwierzchnikiem, a potem podwładnym, do tego współpracuje z nim mój syn, a więc to tym większy zaszczyt

dla mojej rodziny, że taki wspaniały człowiek, jak pan Stanisław Dziedzic, otrzyma tę nagrodę. Mam wszystkie informacje dotyczące tej nagrody od pana Tadeusza Skoczka i zrobię, panie pośle, wszystko, żeby ta nagroda weszła w obieg naszych nagród. A jeżeli chodzi o uczczenie, na razie mogę tylko od siebie dodać, że ponieważ grałem Gospodarza w „Weselu” 100 razy, to w kularach podam panu tekst, jak rozmawia z Wernyhorą o wolnej Polsce. Dziękuję bardzo. To wszystko, panie marszałku.

Wicemarszałek

Marek Kuchciński:

Dziękuję bardzo.

Zgodzimy się z panem posłem, że prawda jest jedna, tak jak z tym,

że to jest 90. rocznica śmierci, a nie urodzin, jak to się przejęczył jeden z panów posłów.

(Poseł Jerzy Fedorowicz: To z nerwów. Przepraszam najmocniej, dziękuję za poprawienie.)

Nie, to nie o pana chodzi.

(Poseł Wiesław Suchowiejko: Śmierci.)

Nie o pana chodzi. Na pewno chodzi o śmierć, tak jak i to, że prawda jest tylko jedna, ale nie o pana chodzi.

(Poseł Jerzy Fedorowicz: Aha.)

Lista posłów zapisanych do głosu została wyczerpana.

Zamykam dyskusję.

Do głosowania nad projektem uchwały przystąpimy w bloku głosowań.

UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 12 grudnia 2013 roku w sprawie uczczenia pamięci Włodzimierza Przerwy-Tetmajera w 90. rocznicę jego śmierci

90 lat temu, 26 grudnia 1923 r., zmarł Włodzimierz Przerwa-Tetmajer, wybitny polski artysta — malarz i pisarz. Był również politykiem obozu niepodległościowego, m.in. prezesem Towarzystwa „Strzelec” w Krakowie, działaczem PSL „Piast” i delegatem do Naczelnego Komitetu Narodowego Trafił do ka-

nonu polskiej literatury uwieczniony jako Gospodarz w „Weselu” Stanisława Wyspiańskiego.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci jego pamięć i wyraża uznanie dla jego postawy i dorobku twórczego.

M.P. z 2013 poz. 1031

Marszałek Sejmu: Ewa Kopacz